

**ПЕРШИЙ ДИРЕКТОР ХАРКІВСЬКОГО ТРАКТОРНОГО ЗАВОДУ
ІМ. С. ОРДЖОНІКІДЗЕ ТА ЙОГО ВНЕСОК У РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА**

Єпіфанова Н.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Внесок особистості в історію був і залишається доволі значним. Люди творять історію і те, якою буде ця історія, безумовно, залежить від діяльності людей. У всі часи керівники підприємств та організацій значно впливали на їх діяльність і від того, який це був вплив, залежала доля установ.

Першим директором Харківського тракторного заводу ім. С. Орджонікідзе (ХТЗ) був Пантелеймон Іванович Свистун, людина, під керівництвом якої був побудований завод, налагоджене виробництво спочатку колісних, а згодом і гусеничних тракторів.

Діяльність П.І. Свистуна у Харкові розпочинається з 1909 р., коли він переїхав у наше місто з Полтавської губернії. Ще майже за двадцять років до початку будівництва ХТЗ П.І. Свистун встиг попрацювати у вагоноремонтних майстернях на станції Основа. Потім його заарештували, повернувся П.І. Свистун до Харкова лише у 1929 р. і у 1930 р. став директором будівництва ХТЗ. В цей час (1929—1931 рр.) він працював заступником голови Вищої Ради народного господарства України і брав безпосередню участь у розробці п'ятирічного плану.

Під його керівництвом було збудовано завод і після пуску у 1931 р. розпочато виробництво колісних тракторів СХТЗ-15/30. Потім П.І. Свистун деякий час (1932—1934 рр.) обіймав посаду начальника Головного Управління автотракторної промисловості, а у 1934 р. знову повернувся на посаду директора ХТЗ, та під його керівництвом розпочато підготовку заводу до виробництва нових тракторів. За порівняно невеликий проміжок часу було налагоджено розробку та виробництво нових видів техніки. Завдяки діяльності П.І. Свистуна та колективу заводу було освоєно випуск гусеничного трактора СХТЗ-НАТІ.

Нажаль, перший директор ХТЗ не зміг зробити для заводу більше, оскільки уже в 1938 р. його заарештували, звинуватили як ворога народу і етапували до Москви, а згодом розстріляли. На довгий час ім'я цієї видатної людини було забуте. Реабілітували П.І. Свистуна лише у 1955 році.

Безумовно, внесок цієї особистості у розвиток ХТЗ у 30-і роки ХХ століття був дуже значний. Саме П.І. Свистун забезпечив гідне місце заводу у тракторобудівній промисловості, оскільки був керівником будівництва підприємства та організатором виробництва нової техніки.